

Крупка М.І.,

доктор економічних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України,
завідувач кафедри фінансів,
грошового обігу і кредиту
Львівського національного університету
імені Івана Франка

Демчишак Н.Б.,

кандидат економічних наук,
викладач кафедри фінансів,
грошового обігу і кредиту
Львівського національного університету
імені Івана Франка

ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Розкрито теоретичні основи формування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності та його структуру. Здійснено оцінку і прогнозування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності в економіці України. Визначено тенденції та особливості його накопичення, роль структурних компонентів у цьому процесі.

In the article theoretical bases of forming of financial potential of investment activity and its structure are exposed. The estimation and prognostication of financial potential of investment activity in the economy of Ukraine is carried out. Basic tendencies and features of its piling up, role of structural components in this process are defined.

Ключові слова: фінансовий потенціал, фінансовий потенціал інвестиційної діяльності, фінансові ресурси, структура фінансового потенціалу інвестиційної діяльності, принципи оцінки фінансового потенціалу інвестиційної діяльності.

Геополітичні та економічні орієнтири інтеграції України у глобальне світове середовище потребують перманентного вдосконалення структури вітчизняного господарства з метою збільшення його конкурентоспроможності, а також окреслення чітких інноваційних векторів розвитку. Це практично неможливо без активізації інвестиційних процесів у економіці держави й формування належних фінансових резервів для виконання стратегічних завдань. Тому актуальною є необхідність теоретико-методологічного обґрунтування і практичної оцінки фінансового потенціалу інвестиційної діяльності в економіці України.

Теоретичні і практичні аспекти формування окремих складових економічного й безпосередньо фінансового потенціалу в розрізі різних рівнів економічної системи були предметом наукових пошуків українських та зарубіжних дослідників, зокрема І. Должанського, Т. Загорної, К. Іоненко, Л. Каховської, Т. Клименко, Л. Костирко, А. Лучки, О. Любченка, Т. Мерзликіної, П. Олейника, Ю. Пасічника, Н. Саїнчук, О. Федоніна, І. Чуницької, О. Юркевич та ін.

Водночас, незважаючи на достатню кількість праць, присвячених висвітленню окремих аспектів інвестиційної діяльності й формування фінансового потенціалу, фінансовий потенціал інвестиційної діяльності як цілісне поняття не був предметом ґрунтовних і комплексних наукових досліджень. За відсутності належного теоретичного підґрунтя для аналізу фінансового потенціалу інвестиційної діяльності існує необхідність вироблення практичних рекомендацій щодо його оцінки і прогнозного моделювання й особливо на макроекономічному рівні.

Метою статті є теоретичне обґрунтування, оцінка і прогнозування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності в економіці України.

Систематизація наукових здобутків українських та зарубіжних фахівців дала змогу виокремити кількісний та якісний концептуальні підходи щодо з'ясування економічної сутності фінансового потенціалу. Так, перший передбачає розгляд фінансового потенціалу як сукупності фінансових ресурсів, фактично їх арифметичної суми. За якісного підходу акцентують увагу на спроможності, можливості використання цих ресурсів.

Зокрема, у фінансовому словнику (за ред. М.Я. Дем'яненка) фінансовий потенціал країни — це можливий обсяг використання фінансових ресурсів¹. Вітчизняний науковець І. Чуницька обґрунтувала сутність фінансового потенціалу держави як здатність фінансової системи держави до залучення й ефективного використання фінансових ресурсів із метою забезпечення сталого економічного зростання². Російський учений П. Олейник розглядає “фінансовий потенціал інвестування” як здатність держави, у т. ч. її економіки, господарських комплексів, галузей і підприємств, здійснювати інвестиції (їх вкладення) у створення різноманітних фондів грошових коштів, включаючи централізовані й децентралізовані, та використовувати їх з метою досягнення поставлених завдань і забезпечення умов для відтворення народного господарства³.

Спробуємо оцінити динаміку формування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності на макроекономічному рівні, враховуючи, що він відображає цільову спрямованість частини фінансових ресурсів, будучи, таким чином, підсистемою фінансового потенціалу загалом. На базі синтезу зазначених вище підходів запропонуємо таке визначення фінансового потенціалу інвестиційної діяльності — це фінансові можливості забезпечення інвестиційної діяльності, що визначаються обсягом фінансових ресурсів інвестиційного спрямування та ефективністю їх використання на макро-, мезо- й мікрорівнях економічної системи.

¹ Фінансовий словник-довідник / Ред.-упоряд. М.Я. Дем'яненко. — К.: ІАЕ УААН, 2003. — С. 392.

² Чуницька І.І. Теоретичні аспекти визначення сутності фінансового потенціалу держави // Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. “Теорія і практика економіки і підприємництва”, Алушта, 10—12 травня 2007 р.). — Алушта, 2007. — С. 144, 145.

³ Олейник П.В. Формирование финансового потенциала инвестирования экономики региона // Финансовая экономика. — 2009. — № 1. — С. 44—56.

Потрібно зауважити, що в Посланні Президента України до Верховної Ради України у 2011 р.⁴ при окресленні пріоритетів розвитку ключові акценти зроблено на утвердженні національної конкурентоспроможності й забезпеченні стійкого соціально-економічного розвитку країни на основі нової модернізаційної стратегії. У зв'язку з цим оцінка фінансового потенціалу інвестиційної діяльності, як і його планування та прогнозування, є необхідними й винятково важливими для розроблення такої стратегії та її реалізації в довгостроковій перспективі. Згадана оцінка потрібна також для визначення реальних можливостей держави у світовому економічному просторі, зокрема євроінтеграційних перспектив, втілення яких можна очікувати лише за наявності сформованого фінансового потенціалу й реальних резервів його накопичення за рахунок і внутрішніх, і зовнішніх джерел.

У процесі аналізу важливо виділити вертикальну та горизонтальну структури фінансового потенціалу інвестиційної діяльності. Вертикальна структура передбачає можливість його аналізу на макро-, мезо- й мікрорівнях, горизонтальна — у розрізі окремих складових елементів. На наш погляд, такими складовими фінансового потенціалу інвестиційної діяльності є: видатки розвитку державного й місцевих бюджетів; чистий прибуток підприємств; заощадження населення; фінансові ресурси інвестиційного спрямування банківської системи; фінансові ресурси інвестиційного спрямування небанківських фінансово-кредитних установ; прямі іноземні та портфельні інвестиції в Україну; зовнішні фінансові ресурси інвестиційного спрямування.

В розрізі наведених складових можна проводити оцінку фінансового потенціалу інвестиційної діяльності на підставі відповідних статистичних даних. Саме використання вдало підбраного математично-статистичного інструментарію повинно дати змогу порівняти, виявити певну динаміку фінансового потенціалу інвестиційної діяльності в різні періоди, розкрити окремі закономірності й особливості його формування. Водночас потрібно наголосити на необхідності не лише кількісного вираження потенціалу, а й подальшого пошуку якісних зв'язків, оцінки динаміки і специфіки його формування й використання, адже фінансовий потенціал — це передусім можливості, які ґрунтуються на певній ресурсній основі.

Пропонований підхід до оцінки фінансового потенціалу інвестиційної діяльності базується на принципах системності й комплексності; застосування економіко-математичного аналізу; простоти й інтегрованості; синтезу кількісного та якісного підходів до розуміння економічної сутності розглядуваного поняття.

Принцип системності й комплексності означає здійснення оцінки фінансового потенціалу інвестиційної діяльності в розрізі аналізу його окремих складових з урахуванням специфіки системних взаємозв'язків.

Максимально можливе застосування економіко-математичних розрахунків і статистичних методів необхідне для уникнення суб'єктивізму в оцінках. Крім

⁴ Модернізація України — наш стратегічний вибір: Щорічне Послання Президента України до Верховної Ради України. — К., 2011. — 416 с.

того, це потрібно для спростування надмірно абстрактного розуміння фінансового потенціалу, що часто трапляється в наукових дослідженнях.

Принцип простоти й інтегрованості передбачає уникнення надмірних ускладнень і деталізації у процесі аналізу й агрегування розглядуваних понять (аналізуються лише вісім складових потенціалу).

Водночас запропоноване тлумачення фінансового потенціалу інвестиційної діяльності дає змогу синтезувати кількісні та якісні підходи до розуміння сутності цього поняття і практичної оцінки його показників у економіці держави.

Оцінку фінансового потенціалу інвестиційної діяльності здійснюватимемо в контексті вищезгаданих восьми ключових складових. Вони є лише частиною фінансових ресурсів, що формують фінансовий потенціал країни, тобто тією частиною, яка потенційно може бути спрямована на інвестування і становить зміст поняття “фінансовий потенціал інвестиційної діяльності”. Для проведення математичних обчислень із-поміж державних фінансових ресурсів ураховуються видатки розвитку державного й місцевих бюджетів; фінансових ресурсів суб’єктів господарювання — чистий прибуток підприємств; фінансових ресурсів домогосподарств — заощадження; ресурсів суб’єктів фінансово-кредитної інфраструктури — фінансові ресурси інвестиційного спрямування банківської системи та небанківських фінансово-кредитних установ, а саме страхових компаній, недержавних пенсійних фондів, інститутів спільного інвестування тощо.

З-поміж іноземних (зовнішніх) фінансових ресурсів для розрахунку фінансового потенціалу інвестиційної діяльності взято показники прямих і портфельних іноземних інвестицій, а також інші зовнішні фінансові ресурси інвестиційного спрямування (інвестиційні зобов’язання).

Здійснена таким чином оцінка може мати окремі похибки, що пов’язано із практичною неможливістю повністю в кількісному вираженні охопити всі наведені складові фінансового потенціалу інвестиційної діяльності та значною мірою зумовлено відсутністю чи браком відповідних офіційних статистичних даних, їхньою недостатньою інформативністю. Для уникнення подвійного рахунку в процесі математичного обчислення також внесено відповідні корективи в статистичну базу.

Враховуючи викладене, запропонований нижче підхід є цілком обґрунтованим і дає змогу оцінити базові структурні елементи, які становлять економічний зміст фінансового потенціалу інвестиційної діяльності (ФПД) згідно з викладеними теоретичними положеннями (табл.).

Така система складових у значній мірі відображає формування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності в Україні й дає змогу комплексно його проаналізувати на макрорівні, враховуючи окреслені труднощі під час розрахунку.

Початково для аналізу обчислених кількісних оцінок фінансового потенціалу інвестиційної діяльності використовуємо показники його абсолютного приросту й темпу приросту, розраховані ланцюговим (порівняння з попереднім роком) і

Таблиця. Фінансовий потенціал інвестиційної діяльності в економіці України у 2002–2010 рр.

Складові ФПІД	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Видатки розвитку державного й місцевих бюджетів, млн грн	7 964,2	9 175,6	15 061,5	25 559,7	35 548,5	48 670,0	68 186,4	43 638,8	29 796,3
Заощадження населення, млн грн	17 392	17 179	33 498	49 174	52 577	64 703	82 417	69 430	86 540
Чистий прибуток підприємств, млн грн	28 058,1	34 362,8	55 271,1	66 873,8	82 986,5	137 245,8	144 460,1	73 145,2	76 351,2
Фінансові ресурси інвестиційного спрямування Банківської системи, млн грн	4 402	6 534	8 157	14 338	14 466	28 693	40 610	39 335	43 559
Фінансові ресурси інвестиційного спрямування небанківських фінансово-кредитних установ, млн грн	2 041,7	4 280,1	6 790,9	8 284,8	10 770,7	13 880,5	24 475,5	18 342,3	21 562,1
Прямі іноземні інвестиції в Україну, млн грн	8 679	9 031	11 220	41 817	32 538	82 137	58 097	39 248	48 656
Портфельні інвестиції в Україну, млн грн	1 722	4 246	12 012	17 688	9 790	11 347	-4 453	-2 208	37 624
Зовнішні фінансові ресурси інвестиційного спрямування, млн грн	4 807,0	7 925,5	40 793,5	22 154,0	24 612,5	33 660,0	83 973,5	79 288,0	92 208,0
ФПІД, млн грн	75 065,4	92 733,9	182 803,9	245 888,8	263 289,2	420 335,8	497 767,0	360 219,3	436 296,6
Абсолютний приріст ФПІД (ланцюговий), млн грн	—	17 668,5	90 069,9	63 084,9	17 400,3	157 046,7	77 431,2	-137 547,7	76 077,3
Темп приросту ФПІД (ланцюговий), %	—	23,5	97,1	34,5	7,1	59,6	18,4	-27,6	21,1
Абсолютний приріст ФПІД (базовий), млн грн	—	17 668,5	107 738,5	170 823,4	188 223,7	345 270,4	422 701,6	285 153,9	343 562,7
Темп приросту ФПІД (базовий), %	—	23,5	143,5	227,6	250,7	460,0	563,1	379,9	370,5

Джерело: складено за даними: Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності у 2009 році / Експрес-випуск Держкомстату України від 17.02.2010 № 35; [Електр. ресурс]. — <http://www.ukrstat.gov.ua>; Статистичні матеріали офіційного сайту Державної служби статистики України (<http://www.ukrstat.gov.ua>); Основні показники діяльності банків України / Статистичні матеріали офіційного сайту Національного банку України (http://www.bank.gov.ua/Bank_supervision/dynamics.htm); Річні звіти Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку України: [Електр. ресурс]. — <http://www.ssmc.gov.ua/ShowPage.aspx?PageID=12> та Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України: [Електр. ресурс]. — <http://www.dfr.gov.ua/742.html>.

базовим (порівняння з обраним нами базовим 2002 р.) методами. Отримані кількісні значення фінансового потенціалу інвестиційної діяльності підтверджують його динамічне щорічне зростання у 2002–2008 рр., яке відбувалося різними темпами. Скажімо, у 2005 р. ланцюговий темп приросту становив 34,5 % за базового 227,6 %, у 2007-му — відповідно 59,6 і 460 %. Загалом щорічні темпи приросту потенціалу впродовж зазначеного періоду були досить високими й коливалися в діапазоні 7,1 (2006 р.) — 97,1 % (2004 р.) порівняно з попередніми роками.

Втім, у 2008 р. приріст становив лише 18,4 % порівняно з 2007-м, що пов'язано з негативним впливом світової фінансової кризи, яка розпочалась у вересні — жовтні 2008 р. Унаслідок її подальшого розгортання в 2009 р. спостерігався негативний темп приросту $-27,6$ %, тобто зменшення потенціалу порівняно із 2008-м, яке відбулося вперше за досліджуваний період. І все ж у кількісному вираженні фінансовий потенціал інвестиційної діяльності 2009 р. перевищив показник 2006-го на суму близько 100 млрд грн, а в 2010 р. темп приросту становив 21,1 % порівняно з попереднім роком (рис. 1).

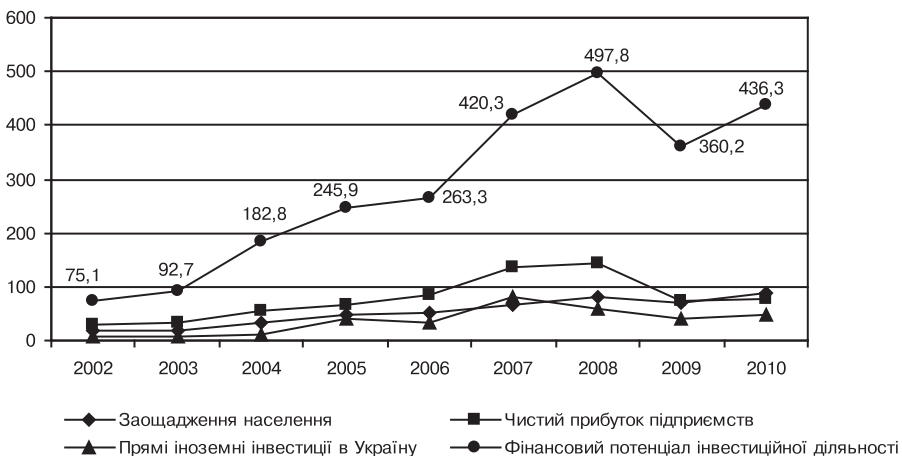

Рис. 1. Фінансовий потенціал інвестиційної діяльності та основні складові його формування в економіці України у 2002–2010 рр., млрд грн

У період 2002–2010 рр. спостерігаємо загальну тенденцію до перманентного нарощування обсягів фінансового потенціалу інвестиційної діяльності за певного сповільнення цих темпів у 2008-му та безпосередньо у 2009 р. В абсолютному вираженні фінансовий потенціал інвестиційної діяльності впродовж цього періоду зріс на 443,6 млрд грн, тобто у 5,8 раза, а його кількісний показник станом на 01.01.2011 дорівнював 436,3 млрд грн, урахувуючи негативний коригувальний вплив фінансової нестабільності і кризових явищ 2008–2009 рр.

Характерно, що протягом зазначеного періоду ключовими складовими формування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності були чистий прибуток підприємств, заощадження населення, прямі іноземні інвестиції в Україну. Для

наочності кількісну залежність фінансового потенціалу від перелічених елементів у динаміці відображено на рис. 1. Аналіз цієї залежності показує, що практично всі зміни (як зростання, так і зменшення) фінансового потенціалу інвестиційної діяльності та їхня швидкість збігаються з відповідною динамікою наведених трьох базових складових. З огляду на це можна стверджувати, що для накопичення потенціалу в нашій країні визначальне значення мали чистий прибуток, заощадження населення та прямі іноземні інвестиції.

Крім того, структура й динаміка показників фінансового потенціалу інвестиційної діяльності у 2007 і 2009 рр. свідчать про зміну ролі окремих складових у відсотковому співвідношенні до розгортання кризи та в умовах фінансової нестабільності (рис. 2).

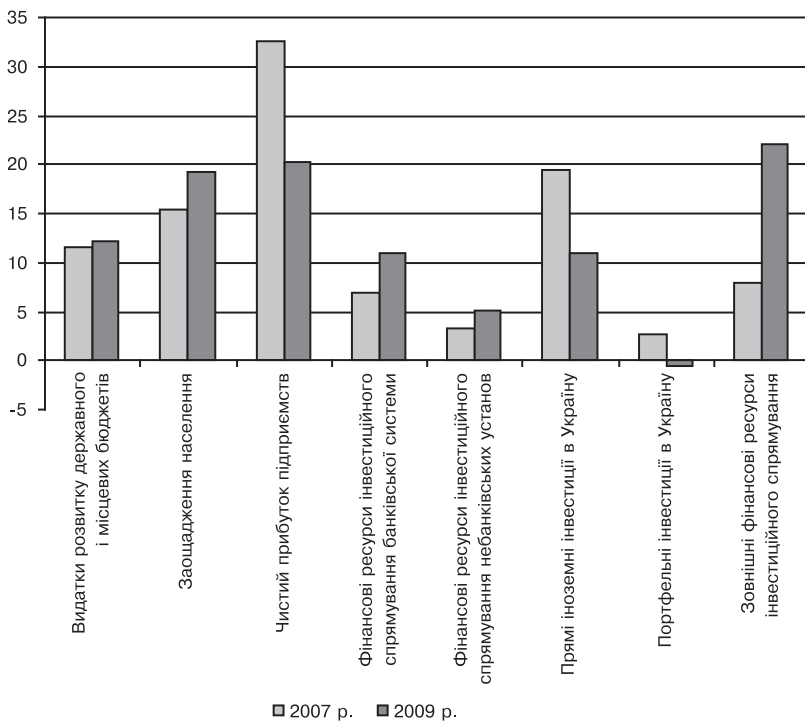

Рис. 2. Роль структурних елементів у формуванні фінансового потенціалу інвестиційної діяльності в економіці України у 2007 і 2009 рр., %

Водночас доцільно відзначити істотну залежність процесу формування потенціалу від зовнішніх фінансових ресурсів (прямих і портфельних інвестицій в Україну та інших зовнішніх фінансових ресурсів інвестиційного спрямування), частка яких у 2002—2010 рр. була значною, що певною мірою характеризує й рівень відкритості вітчизняної економіки (рис. 3).

Аналіз даних рис. 3 дає підстави стверджувати, що важливе значення у процесі формування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності мають фінансова й інвестиційна безпека.

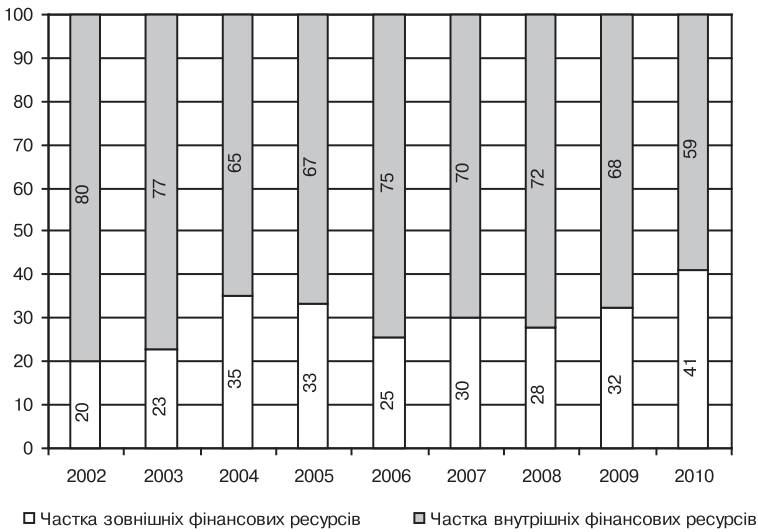

Рис. 3. Відкритість фінансового потенціалу інвестиційної діяльності у 2002—2010 рр., %

На думку українського вченого О.І. Барановського⁵, фінансова безпека є важливою складовою економічної безпеки України, що базується на незалежності, ефективності й конкурентоспроможності фінансово-кредитної сфери держави, відображається через систему критеріїв і показників її стану, які характеризують збалансованість фінансів, наявність відповідних золотовалютних запасів тощо. У цьому контексті під інвестиційною безпекою дослідник розуміє досягнення певного рівня інвестицій, що надає можливість оптимально задовольняти інвестиційні потреби національної економіки з урахуванням ефективного використання й необхідності повернення інвестованих коштів та за оптимального співвідношення між внутрішніми й зовнішніми інвестиціями⁶.

Деякі науковці вважають, що інвестиційна безпека більшою мірою характеризується здатністю накопичувати ресурси. Під нею також розуміють такий рівень інвестування економіки, який забезпечує економічне зростання, реструктуризацію й переозброєння галузей і виробництв⁷.

Фахівці Міністерства економіки України запропонували власне тлумачення інвестиційної безпеки. Зокрема, це “такий рівень національних та іноземних інвестицій (за умови оптимального їх співвідношення), який здатен забезпечити довгострокову позитивну економічну динаміку при належному рівні фінансування

⁵ Барановський О.І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення). — К.: КНТЕУ, 2004. — 760 с.

⁶ Там само. — С. 366.

⁷ Методичні рекомендації щодо оцінки рівня економічної безпеки України / За ред. академіка С.І. Пирожкова. — К.: НІПМБ, 2003. — С. 14.

науково-технічної сфери, створення інноваційної інфраструктури та адекватних інноваційних механізмів”⁸.

З огляду на викладене можна стверджувати, що безпековий аспект формування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності має ґрунтуватися на досягненні оптимального співвідношення його складових, недопущенні значних диспропорцій і загроз надмірної залежності процесу формування потенціалу від окремих елементів. Безумовно, найвищу фінансову та інвестиційну небезпеку становлять такі складові фінансового потенціалу інвестиційної діяльності, як прямі іноземні й портфельні інвестиції. Це пов’язано із загрозами поглиблення дисбалансів розвитку окремих галузей, монополізацією й руйнуванням конкуренції на ринку, неспрямованістю на їх реінвестування, негативним соціальним впливом тощо. Саме на уникнення або ж мінімізацію таких загроз потрібно спрямовувати адекватні заходи державного регулювання.

У цьому контексті динамічність економічних процесів у сучасній ринковій системі потребує перманентного здійснення їх планування і прогнозування. Винятком не є і фінансовий потенціал інвестиційної діяльності, оптимізувати процес накопичення якого неможливо за відсутності відповідних прогнозних показників. Саме максимально точне прогнозування динаміки фінансового потенціалу інвестиційної діяльності в певному часовому проміжку дає змогу вчасно вносити корективи в інвестиційну політику держави й інші заходи впливу.

Із цією метою вважаємо за доцільне використання математичного інструментарію для побудови прогнозної моделі накопичення фінансового потенціалу інвестиційної діяльності. Враховуючи специфіку авторського тлумачення, як один з оптимальних варіантів пропонуємо застосувати так звані лагові моделі прогнозування.

Під час оцінювання нерідко виникає необхідність дослідити значення певного показника $y(t)$ у певний момент часу на основі динаміки його ж значень у попередні періоди $y_{t-\tau}$. Отже, можуть використовуватись лагові моделі такого типу:

$$y(t) = \sum_{\tau=0}^{\varphi} a_{\tau} y_{t-\tau} + \omega_t, \quad (1)$$

де τ — лаг;

a_{τ} — коефіцієнт лінійної регресії;

φ — найбільше значення авторегресійного лага;

ω_t — випадкова компонента.

Необхідно зазначити, що коли лаг не є чітко визначеною величиною та набуває значень із певного проміжку часу, його називають розподіленим, якщо ж значення є визначеними — це зосереджений лаг. Базуючись на розглянутому, пропонуємо використати модель для прогнозування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності із строго визначеним у часі, тобто зосередженим лагом. Враховуючи це,

⁸ Методика розрахунку рівня економічної безпеки України, затв. наказом Міністерства економіки України від 02.03.2007 № 60: [Електр. ресурс]. — <http://www.kmu.gov.ua/control/pnd/search>.

побудуємо динамічну лагову модель для прогнозування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності в цілому (сукупних обсягів накопичення):

$$y(t) = a_0 + a_1 y_{t-1} + \omega_t, \quad (2)$$

де $y(t)$ — значення фінансового потенціалу інвестиційної діяльності в період t ;

y_{t-1} — значення фінансового потенціалу інвестиційної діяльності в період $t-1$;

a_0, a_1 — коефіцієнти лінійної регресії.

З урахуванням обчислених коефіцієнтів на базі масиву значень фінансового потенціалу інвестиційної діяльності за 2000—2010 рр. отримано модель, що має такий вигляд:

$$y_t = 67134,27 + 0,878y_{t-1}. \quad (3)$$

Одержаний позитивний результат перевірки значущості коефіцієнтів моделі (3) дає підстави стверджувати про її адекватність і можливість здійснення прогнозування. Значення коефіцієнта детермінації в цій моделі є досить високим ($R^2 = 0,79$) при показниках $F = 29,99$ і $p = 0,0005$. На основі використання моделі (3) здійснено прогнозування накопичення фінансового потенціалу інвестиційної діяльності на 2011, 2012 і 2013 рр., що дало такі результати (подано на рис. 4 в динаміці разом із реальними показниками).

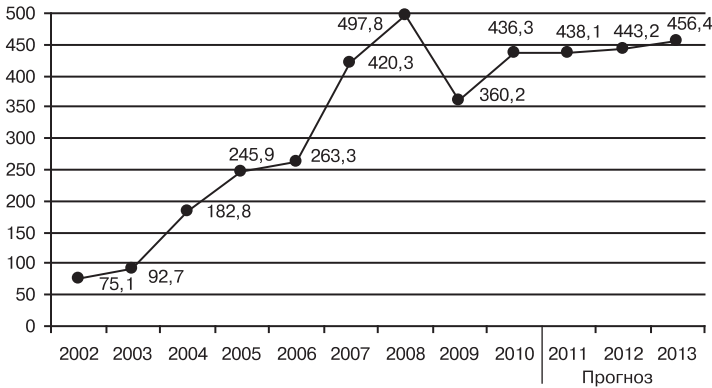

Рис. 4. Фінансовий потенціал інвестиційної діяльності в економіці України у 2002—2013 рр., млрд грн

Аналізуючи прогнозні показники 2011—2013 рр. у контексті можливих змін структури фінансового потенціалу інвестиційної діяльності, можна відзначити високу, на наш погляд, імовірність таких тенденцій:

- видатки розвитку державного та місцевих бюджетів практично не зростають;
- заощадження населення характеризуватимуться перманентним накопиченням;
- приріст прибутку підприємств відбуватиметься порівняно повільно до відновлення показників докризового періоду;

- зростання обсягів фінансових ресурсів інвестиційного спрямування банків і небанківських установ характеризуватиметься невисокими темпами;
- поступово відновлюватиметься довіра з боку прямих та портфельних іноземних інвесторів і, як наслідок, щороку збільшуватимуться обсяги інвестицій;
- зростатиме вага інших зовнішніх фінансових ресурсів інвестиційного спрямування.

Що стосується загалом фінансового потенціалу інвестиційної діяльності в Україні, то здійснене прогнозне моделювання дає змогу зробити позитивні висновки щодо перспектив його подальшого накопичення і, відповідно, наявності передумов для використання. Отже, у 2011—2013 рр. можемо очікувати відновлення і збереження невисоких темпів приросту потенціалу в межах 1—3 % щороку, тобто швидкість зростання фінансового потенціалу інвестиційної діяльності буде хоча й не надто істотною, проте має послужити підґрунтям для подальшого його накопичення в довготерміновому періоді.

Таким чином, спираючись на здійснені розрахунки, прогнозуємо перманентне збільшення обсягів потенціалу в абсолютному вираженні. Скажімо, у 2012 р. порівняно із 2009-м фінансовий потенціал інвестиційної діяльності зросте на 83 млрд грн, або на 23 %, у 2013 р. становитиме 456,4 млрд грн. Відзначимо, що найвищі показники фінансового потенціалу інвестиційної діяльності було зафіксовано у 2008 р. — 497,8 млрд грн, відновити які, згідно з прогнозом, упродовж 2011—2013 рр. не вдасться. Вважаємо, це буде можливим уже в 2014—2015 рр., головним чином, за рахунок активізації надходження прямих іноземних інвестицій та інших зовнішніх ресурсів, зростання заощаджень населення, видатків розвитку державного та місцевих бюджетів, а також прибутковості підприємств.

Підсумовуючи, зазначимо таке. Врахування вищенаведених теоретико-прикладних основ оцінки і прогнозування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності у процесі реалізації інвестиційної політики, безумовно, сприятиме зростанню її дієвості й результативності. Задекларовані органами державної влади й управління напрями розвитку національного господарства можуть бути успішно реалізовані лише в разі максимального використання фінансового потенціалу і власне фінансових ресурсів інвестиційного спрямування при побудові стратегії економічного зростання вітчизняної економіки. Це означає, що держава не повинна залишатись осторонь цих процесів і зобов'язана стимулювати перманентне накопичення й вищу ефективність використання фінансового потенціалу, здійснювати планування і прогнозування його кількісних показників.

На наш погляд, оцінка динаміки, основних тенденцій і особливостей накопичення фінансового потенціалу інвестиційної діяльності в економіці України в розрізі ключових його складових з урахуванням ролі окремих елементів, безпекових аспектів і специфіки формування є запорукою прийняття правильних рішень в умовах розбудови конкурентоспроможного інноваційно орієнтованого ринкового господарства та забезпечення нових соціальних стандартів.